

מטעמי תורת זילים

פרשת ויקרא – פגמי חטאיו של האדם

בזמן בית המקדש כאשר אדם חטא הוא היה צריך להביא קרבן לכפרתו כמו שנאמר "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי תִחַטָּא בְשִׁגְגָה מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְעָשָׂה מֵאֲחַת מֵהֵנָּה: **אם הכהן המשיח יחטא לאשמות העם והקריב על חטאתו אֲשֶׁר חָטָא פֶּרֶן בֶּן בֶּקֶר תָּמִים לֵה' לְחַטָּאתוֹ**" (ויקרא ד, ב – ג). וכן נאמר "או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אֲשֶׁר יִבְטֹא הָאָדָם בְּשִׁבְעָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאֲחַת מֵאֵלֶּה: וְהָיָה כִּי יֵאָשֵׁם לְאֲחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְנַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלָיָה: **וְהִבִּיא אֶת אֲשָׁמוֹ לֵה' עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן הַצֹּאן כְּשִׁבְהָ או שְׁעִירַת עֲזִים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מִחַטָּאתוֹ**" (ויקרא ה, ד – ו).

ויש להבין, מה גורם האדם בעולם הזה על ידי פשעיו וחטאיו? וכיצד הקרבן שמביאים למקדש מכפר על דברים אלו?

עוונותיו וחטאיו החמורים של האדם נחקקים על מצחו וידיו

כאשר אדם חוטא אז עווננו נרמז ומתגלה (ייסוד יוסף' לרבו מחבר 'קב הישר' פרק כא ד"ה ועוד אמר האר"י) **ונרשם בפניו** (זוהר פרשת שמני דף לו ע"ב ד"ה דהא אינון) **על גבי המצח** (ייסוד יוסף' פרק כא ד"ה ועוד אמר האר"י, 'צמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד חלק ב פרשת ואתחנן דף נג ע"א ד"ה ושבת עד ה') **ב'אש שחורה'** (יספר זכירה' דף נ ע"ב ד"ה 'סגלת המצוח' בשם האר"י ז"ל, 'קב הישר' פרק כב ד"ה 'ועוד אמר האר"י ז"ל' בשם האר"י ז"ל). **זוה על מנת שתשלוט בו קליפת הס"מ** ('צמח דוד' למחבר 'שו"ת בית דוד' חלק ב פרשת ואתחנן דף נג ע"א ד"ה 'ושבת עד ה"י' בשם האר"י ז"ל) **כאשר תראה את חטאיו, ואז תשטין עליו תכה אותו ותביא עליו רעות** ('לקוטי כתובים' להאר"י ז"ל פרשת איוב ד"ה ואחר עורי נקפח). **לכן מכסים את פניו של המת, לבל יביט המקטרג בפניו ובמצחו ששם נרשמים העוונות** ('מעבר יבק' תפלה בשעת הרחצה דף עב ע"ב ד"ה עוד שם). **ומטעם זה אם אדם מת בעונו וחוזר בגלגול, הקב"ה משנה את צורת פניו ממה שהיה לו, כדי שאם אותו האדם יעבור לפני הס"מ הוא כבר לא יכירו מחמת חטאו בגלגול קודם** ('צמח דוד' למחבר 'שו"ת בית דוד' חלק ב פרשת ואתחנן דף נג ע"א ד"ה 'ושבת עד ה"י' בשם האר"י ז"ל, 'אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סג ע"א מר' אברהם גלאנטי).

ומשום כך אם יש חלילה מגיפה בעיר, צריך שהאדם לא יראה בחוץ (זוהר פרשת נח דף סג ע"א ד"ה תא חזי תנינן במנא) **אלא יישאר בביתו** ('עיר מקלט' פרשת נח ד"ה הזוהר כתב כמה), **כי המלאך המשחית יכול להזיק לאדם** ('עפ"י 'אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סג ע"א מהרמ"ק) **בשעה שרואה את העוונות החקוקים על מצחו** ('אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סג ע"א מר' אברהם גלאנטי, פירוש 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת נח ד"ה סב ע"א אות א). **ואם בכל אופן הוא הולך בחוץ בשעת במגיפה, נכון שתמיד** ('ספר 'מראה הילדים' לר' רפאל אוחנא דף עב עניין המגפה) **יכסה את המצח** ('אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סג ע"א מר' אברהם גלאנטי, פירוש 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת נח ד"ה סב ע"א אות א) **לבל יראה אותו המלאך המשחית** ('ספר 'מראה הילדים' דף עב עניין המגפה), **כי על ידי 'מדת הדין' המרקדת אז** ('אור החמה' על זוהר פרשת נח דף סג ע"א מר' אברהם גלאנטי) **יוכל המלאך המשחית להיות נאחז באותם עוונות שניכרים באדם ולחבל בו** (פירוש 'נצוצי אורות' להחיד"א על זוהר פרשת נח ד"ה סב ע"א אות א) (להרחבה בעניין זה של ההצלה מפני המגיפה ראה מאמרנו לפרשת נח – 'דור מגדל בבל').

העוונות בפניו של האדם ניכרים לכל 'החיצוניים' (זוהר פרשת שמני דף לו ע"ב ד"ה דהא אינון), והעליונים והתחתונים מסתכלים בו ומכריזים לכולם להסתלק מסביבת האדם ואומרים "אוי לו ואוי לנפשו!" ואז שופכים קללות על ראשו (זוהר פרשת אחרי מות דף עו ע"א ד"ה תא חזי האי מאן וד"ה תנינן האי צדיקא). **ואם אדם יביא בן בכל אותם ימים שיש רושם וסימן בפניו המעידים על עוונותיו, אזי הוא ימשוך לבנו רוח טומאה ויהיה חלילה בנו מרשעי הדור ועזי הפנים, מאותם אלו שה' מניחם כדי שיעשו רצונם בעולם הזה על מנת לכלותם מהעולם הבא** (זוהר פרשת אחרי מות דף עו ע"א ד"ה וכל אינון יומין). **לכן תיקון גדול הוא לאדם להתוודות ולהיטהר מעונו קודם קיום המצוה עם אשתו כדי שיעבור ממנו כל רושם ופגם ואז הוא יוכל להוליד בטהרה** ('אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף עו ע"א ד"ה 'ותאנא כל אינון' מהרמ"ק).

הראשונים היו רואים את כיתוב העבירות במצח האדם. **וכן בדורות מאוחרים היו צדיקים שראו את האותיות שבמצח** ('מדרש תלפיות' ענף אותיות ד"ה חסד לאברהם מיהסד לאברהם) **והכירו את כל חטאיו של החוטא**. וכן היה מעשה עם האר"י ז"ל שאמר לאדם אחד את כל העבירות שעשה והודה לו על כולם, ורק על אחד לא הודה. ואז העביר האר"י ז"ל את ידו על פניו והציב לפניו את העבירה עצמה שעבר עליה. וכן היה עם הרב המגיד ר' יחיאל מיכל ז"ל שאמר לאדם אחד את איסור העריות שהוא עבר, בכל האותיות והסימנים שהיו באותה העבירה ('עבודת ישראל' למגיד מקוניץ על מסכת אבות פרק חמישי אות ח). **ומכל מקום, אם הרשע חוזר בו מעוונותיו אז מעבירים ממנו את הרישומים של העוונות שעל מצחו** ('צמח דוד' חלק ב פרשת ואתחנן דף נג ע"ב טור א ד"ה ובהו יוב).

עוונות האדם נחקקים גם על גב ידו של האדם. ועל כך נאמר "בְּיַד פֶּלֶא אָדָם יִחַתּוּם" (איוב לו, ז) כלומר שנחתמים שם עוונות האדם. וכן רמזו לכך רבותינו כאשר אמרו על אלו שאינם יוצאים למלחמה כי "הירא ורך הלבב זהו המתירא מן העבירות

שבדן (גמי סוטה דף מד ע"א) כי העבירות רשומות על ידן ממש (ידרך חכמה' למהר"ל פחוביצ'ר דרוש היסורין דף י ע"א טור א ד"ה וכן מ"ש שח בין תפילה לתפילה). וכאשר היה ר' יוחנן מתייסר ביסורים שאל אותו ר' חנינא האם "חבבינן עליך יסורים?" ור' יוחנן ענה לו "לא הן ולא שכרן" כי הבין שהם ייסורים של אהבה שיש עליהם שכר. אז ביקש ממנו ר' חנינא "הב לי ידך" כלומר שיביא לו את ידו לראות אם לא נרשמו שם עוונות על מנת לדעת שאכן אין ייסוריו משום ניקוי עוונות אלא הם ייסורים של אהבה. וכשנתן לו את ידו וראה שאין שם עוונות הוא הקים אותו מחוליו (ראה המעשה בגמי ברכות דף ה ע"ב) (אורח החיים' לר' חיים הכהן על התהלים כא, ט).

כאשר אדם מתחרט על עוונותיו וייגע וטורח לתקן בעשיית התשובה את העיוות אשר עשה, אזי הוא מסלק את ה'אש השחורה' אשר הושת במצחו לסימן מאותו העוון. ובזה יש מעלה ליום שבת קודש, כי כאשר באה 'הנשמה היתירה' בשבת אז מתכסה רושם העוון שבמצח מכל וכל, זולת אם האדם טמא בטומאת קרי שאז לא מתכסה העוון בלא טבילה (ניסוד יוסף' פרק כא ד"ה ועוד אמר האר"י בשם האר"י ז"ל, 'קב הישר' פרק כב ד"ה 'ועוד אמר האר"י בשם האר"י ז"ל). ואפשר להעביר את רושם עוונותיו שבמצחו על ידי הדמעות שמוריד על עוונותיו, כאשר ייקח מהם וירחץ בהם את פניו (ידרך חכמה' דרוש היסורין דף י ע"א טור א ד"ה וכן מ"ש שח בין תפילה לתפילה) כלומר את מצחו דווקא, וכן ירחץ בהם את גב שתי ידיו אשר בהם נרשמים העוונות (אור צדיקים' למהר"ם פאפירש סימן ה אות יג) (להרחבה בעניין מחיקת העוונות על ידי הדמעות ראה מאמרנו לפרשת ויצא – 'כוחן של הדמעות') (להרחבה בעניין כיסוי העוונות על ידי הנשמה היתירה ראה מאמרנו לפרשת ויקהל – 'נשמה יתירה של שבת').

עוונותיו וחטאיו הדקים והקלים של האדם נחקקים על עצמותיו

במצח ובידיים נחקקים העוונות והעבירות החמורות אשר נראות אל הסטרא אחרא כדי שיפרע מהם תחילה, אך העוונות והעבירות הדקים והקלים נחקקים על העצמות (זכר דוד' לר' דוד זכות ממודינא מאמר שלישי תעניות ציבור ד"ה ואמנם ראוי, 'מדרש תלפיות' למחבר' שבט מוסר' ענף זכות ד"ה רעיא מהימנא עפ"י זוהר). זה הטעם שכשהיו הצדיקים הראשונים מענישים את האדם הם היו עושים אותו גל של עצמות' (ראה מעשים בגמי ברכות דף נח ע"א, גמי שבת דף לד ע"א, גמי בבא בתרא דף עה ע"א, גמי סנהדרין דף ק ע"א) כדי להראות לעולם איך בדין המיתו אותו ועצמותיו הם המעידים על העבירה שעשה אשר חקוקה עליהם, ולכן לא עשאו גל של עפר על אף שנאמר "וְאֵל עֶפְרָתָא תָּשׁוּב" (בראשית ג, יט) (מדרש האיתמר' למחבר' שבט מוסר' דרוש א קול חתן ד"ה עוד יש לפרש, 'מדרש תלפיות' ענף זכות ד"ה כיון שהעונות נחקקין). וכן משום כך הקב"ה מחכה לאדם שיישא אשה עד גיל עשרים, ואם הגיע לגיל עשרים ולא נשא אז הקב"ה מקלל את עצמותיו ואומר "תיפח עצמותיו" (ראה גמי קידושין דף כט סוף ע"ב) היות שמגיל עשרים מענישים את האדם בבית דין של מעלה והעצמות נטמאים בחקיקת העוונות שעליהם (מדרש איתמר' דרוש א קול חתן ד"ה עוד יש לפרש, 'מדרש תלפיות' ענף זכות ד"ה רעיא מהימנא).

עוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו (זוהר פרשת ויקרא דף טז ע"ב ד"ה 'ואית חובין רשימינן' רעיא מהימנא, 'תקוני זוהר' תקונא תליתא דף קלט ע"ב ד"ה ואם לא זכה), לכן הרשע שמת עתיד לומר "וְנִהְיֶינָהּ בְּאֶחְרֵיתָהּ בְּכָלוֹת בְּשָׂרָהּ וּשְׂאֵרָהּ: וְאֶמְרַתְּ אֵיךְ שְׂנֵאתִי מוֹסֵר וְתוֹכַחַת נֶאֱחָז לְבִי" (משלי ה, יא – יב) כי כל זמן שהרשע קבור ליד הצדיק אין לרשעים חרטה גמורה כי רואים שגם לצדיק יש ייסורים בכלול הזוהמא הדבוקה בבשר שנאמר "אֵךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו וְכָאֵב" (איוב יד, כב), למעט באותם צדיקים גדולים שעליהם נאמר "אֵךְ בְּשָׂרִי לְשֹׁכֵן לְבֶטַח" (תהלים טז, ט). אך כאשר כלה הבשר ונתעכל ונראו העצמות של הצדיק והרשע, אז על עצמות הצדיק נראים זכויותיו וכנגדו על עצמות הרשע נראים עוונותיו. ובאותה שעה הצדיק בא למעלתו הרמה ואילו הרשע נתחדש דינו בעבור העוונות שבעצמותיו. לכן הרשע נוהם אז ואומר "אֵיךְ שְׂנֵאתִי מוֹסֵר וְתוֹכַחַת נֶאֱחָז לְבִי" (יחומת אנד' להחיד"א תהלים פרק כז ד"ה בקרב עלי מרעים).

בניו של אדם רשע יכולים לגרום לכך שימחקו העוונות מעצמות אביהם כי "ברא מזכי אבא" (ראה גמי סנהדרין דף קד ע"א) כלומר הן מזכה את אביו, ועל ידי מעשה הן נמחקים העוונות החקוקים על עצמותיו. לכן אמרו רבותינו שמי שכותב את כל נכסיו ירושה לאנשים אחרים ולא לבניו הרי הוא כמעיד על בניו שאינן בניו ועליו נאמר "וְתִהְיֶינָהּ עֲוֹנוֹתֵם עַל עֲצֻמוֹתֵם" (יחזקאל לב, כז), כלומר שעוונותיו לעולם לא ימחקו מעצמותיו אחרי שפרסם בחייו שלא רוצה שבניו יזכו אותו לכך, והעדות על זה שכתב את נכסיו לאחרים ובזה גילה דעתו לומר שהם אינן בניו ואינו חפץ שיצילוהו מעוונותיו החקוקים בעצמותיו. לכן יישארו שם עוונותיו כאשר אהב (וידו בכל' על התורה למחבר' שבט מוסר' סימן שפב ד"ה בירושלמי). אך לעתיד לבוא אם הוא יזכה, ה' ימחוק את העוונות מעצמותיו כפי שנאמר "וְנִחַחְהוּ ה' תְּמִיד וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשָׁהּ וְעֲצֻמוֹתֶיהָ יַחְלִיצַהּ וְהִיִּיתְהָ כְּגֹן רְוָה וְכִמּוֹצָא מִים אֲשֶׁר לֹא יִכָּבְּוּ מִיָּמֶיהָ" (ישעיה נח, יא), ועל ידי שימחקו העוונות יתקיים בו "וְהִיִּיתְהָ כְּגֹן רְוָה וְכִמּוֹצָא מִים" (מוזבח אליהו' למחבר' שבט מוסר' פרשת וילך דף רכ ע"ב ד"ה ונחך ה').

בכל עבירה נברא מלאך משחית הסובב את החוטא ועתיד להמיתו

כאשר אדם עושה עבירה הוא בורא מלאך משחית כפי שאמרו רבותינו "וְהַעֲבִיר עֲבָרָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ קִטְגוֹר אֶחָד" (ראה פרקי אבות ד, יא) (זוהר פרשת פנחס דף ריד ע"א ד"ה רבי אלעזר פתח, 'אלשיך הקדוש' פרשת תזריע פרק ב, יז ד"ה למה, 'חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי בסוף הספר השוקת ב' נושא עון) **ואין עבירה שאדם עובר בה ולא בורא כנגדה משחית** (דברים אחדים' להחיד"א דרוש א ד"ה למדנו כמה צדיקים). **הקטגור הזה עולה לפני הקב"ה** (זוהר פרשת פנחס דף ריד ע"א ד"ה רבי אלעזר פתח, 'חסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי בסוף הספר השוקת ב' נושא עון) **ואומר "פלוני עשאני!"** (ראה זוהר פרשת קדושים דף פג ע"ב ד"ה 'עבר על פתגמי רעיא מהימנא). והיות שהקב"ה לא חפץ שהמשחית ירד ויזון ויתפרנס מאותו אדם שעשהו כי על ידי כן הוא

ייתול את נשמת האדם, לכן ה' הרחמן סובל את המשחית וכמו שהוא זן את העולם כולו הוא מפרנס גם את המשחית ההוא (יתומר דבורה: להרמיק פרק ראשון בנושא 'השנית – נושא עוין ד"ה והרי זה גדול, יחסד לאברהם' לר' אברהם אזולאי בסוף הספר השוקת ב' נושא עוין, 'חומת אנך' להחיד"א על מיכה פרק ז' ד"ה מי אל כמוך, 'דברים אחדים' להחיד"א דרוש א ד"ה למדנו כמה צדדין). **כך נמצא כי האדם החוטא עושה שתי רעות, רעה אחת על עצם עשיית החטא ורעה שנייה שגרים לברוא מלאך מחבל מתוך אור האש של גהינם** (שתי ידות' לר' אברהם חזקוני על התורה פרשת נצבים דף קכ ע"ב).

אדם שעובר עבירה בורא מלאך אכזרי אשר משתייך לחיילותיו של הס"מ. אותו מלאך מתעבה ומתחזק ומתרבה באכזריות והוא עתיד לקחת אותו בשעת מותו. לכן אמרו רבותינו "אין מיתה בלא חטא" (ראה גמ' שבת דף נה ע"א בשם רב אמר) משום שאם האדם לא חטא כלל אז הוא גם לא ימות, כי לא ברא מלאך שממיתו ואין מי שימיתו בלעדיו. וזהו גם מה שאמרו "אין ערוז ממית אלא החטא ממית" (ראה גמ' ברכות דף לג ע"א) משום שמהחטא נברא מלאך והוא זה שממיתו. ונמצא כי המלאך המשחית מוציא את נפשו של האדם וגם מצערו בעת יציאת נפשו על ידי חוליי כפי מה שהרבה בחטאיו, שאם הרבה בחטאיו ואשמיו הרי עיבה את אותו מלאך כך שנתגבר באכזריות ומיתתו על ידו תהיה בקושי גדול ובאכזריות שאין כמוה. אך אם לא הרבה בחטאים אז המלאך המשחית שנברא בחטאו חלוש הוא ומיתתו על ידו לא תהא כל כך בקושי (מגלה צפונות' חלק ב למחבר 'שבט מוסר' פרשת טהרה דף קכו ע"ב ד"ה אמנם לבא).

מכל עונות וחטאי האדם נבראים מזיקים הסובבים את האדם מכל צדדיו. והרבה מהם נמצאים בכל רגע ורגע כמעט, וכל שכן כאשר יתקבצו מימים ושנים (ישער התפלה: למחבר 'באר מים חיים' שער השמיני פרק יז ד"ה מכל אלה נבראים). והמה הנקראים "שְׁמֵרֵי הַחַמּוֹת" שעליהם נאמר "מִצְאָנֵי הַשְּׁמֵרִים הַסְּבִיבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵן פְּצֻעוֹנֵי נְפָאָו אֶת רְדִידֵי מַעְלֵי שְׁמֵרֵי הַחַמּוֹת" (שיר השירים, ה, ז) כי סובבים את האדם כמו חומה סביב סביב וממתנינים שיבוא תחת ידיהם (ישער התפלה: שער השמיני פרק יז ד"ה ולזה אמר). וכיוון שבמקום הַרְשָׁע שם חנית 'הסטרטא אחרא' לכן מקומו מקום סכנה להינזק בו חס ושלום. **מטעם זה גם יזהר אדם שלא לשבת בבית הכנסת סמוך לאדם רָשָׁע, כדי שתקובל תפילתו** (יקב הישר' פרק יא ד"ה ועוד דבר אחד מועיל) **כי יש קטרוג לתפילת הצדיק אצל הרשע** (ייסוד יוסף' לרבו של מחבר 'יקב הישר' בסוף פרק ג) ואם כבר יש לו שכן רע בבית הכנסת, אז יראה להוכיחו בדברים יום אולי יקבל תוכחתו, ואם יראה שהוא עומד ברשעו – יניח את מקומו וילך ממנו לשלום (ייסוד יוסף' בסוף פרק ג, 'יקב הישר' פרק ג ד"ה ויראה לבחר).

המלאכים המשחיתים שיצר אדם בעונו מביאים לו צרות ונזקים

השטן שנברא מן העבירה מקטרג על האדם ומכניס אותו בסכנות ובכל צרות שבעולם. ולזה אמרו רבותינו "וּשְׁכַר עֲבֵרָה, עֲבֵרָה" (ראה אבות ד, ב) וכוונתם כי יראה האדם שהשכר שהוא מקבל מהעבירה הוא השטן המקטרג בעצמו, **לכן הוי "בִּזְרִחַ מִן הָעֲבֵרָה"** (ראה אבות ד, ב) **ששכרה שטן** (ידו בכל' למחבר 'שבט מוסר' סימן קו ד"ה ועבירה). **ולזה גם אמרו "וְעֲבֵרָה גּוֹרֶרֶת עֲבֵרָה"** (ראה אבות ד, ב) **כי אותו המשחית שברא על ידי עבירה אחת גורר אותו אל העבירה השניה** (יקנה חכמה' למהר"ל פחוביצר דרושי הערבות דף ז ע"ב טור ב ד"ה והוי בהקדים, 'ידו בכל' סימן קו ד"ה ועבירה). **וכן נאמר "בְּנֵי אֵם יִפְתּוּךָ חֲטָאִים אֶל תִּבְאָ" (ראה משלי א, י) ולא נאמר "בְּנֵי אֵם יִפְתּוּךָ חוֹטָאִים" אלא "אֵם יִפְתּוּךָ חֲטָאִים", כי מהחטא עצמו נברא שטן מזיק המקטרג ומפתהו לעבירות גדולות. וכוונת שלמה המלך לומר "בְּנֵי אֵם יִפְתּוּךָ חֲטָאִים" הם החטאים עצמם שנעשו שטנים ובאים לפתותך לעשות עבירות חמורות כדי שתוליד עוד שטנים יותר מזיקים כפי חומרת העוונות – "אֶל תִּבְאָ" להם (ידו בכל' למחבר 'שבט מוסר' סימן קו ד"ה אמנם ידוע).**

כאשר יש בידי האדם עוונות והוא לא שב בתשובה, אז באים אותם מלאכים הרעים הנבראים מכוח עוונותיו ומפחידים אותו במחשבותיו. הם גם באים בחלומותיו ומחלימים אותו דברים של שקר ומכניסים קולות של שקר באזניו כדי להפחידו שנאמר "קוֹל פְּחָדִים בְּאָזְנֵי" (איוב טו, כא), והם מפחידים אותו אפילו בזמן של שלום בעולם כפי שנאמר בסוף אותו הפסוק "בְּשִׁלּוֹם שׁוֹדֵד בְּזוֹנֵנוּ" (איוב טו, כא) (ישער הפסוקים' להאר"י ז"ל על ספר איוב סימן טו על הפסוק 'קול פחדים באזניו' מהאר"י ז"ל) כאשר התיבה "שׁוֹדֵד" הוא מלשון שדים ומזיקין (ישער הפסוקים' להאר"י ז"ל על ספר איוב סימן טו על הפסוק 'קול פחדים באזניו' מהאר"י ז"ל). מטעם זה המדבר בין תפילין של יד לתפילין של ראש לא היה יוצא למלחמה (ראה גמ' סוטה דף מד, א), לא מחמת העבירה עצמה שהרי יכול לחזור עליה בתשובה, **אלא ללמד כי אפילו עשה האדם רק עבירה מדרבנן הרי הוא בורא משחית שמטיל עליו פחד ואין הוא יודע ממה מפחד, לכן מוכרח הוא לחזור מעורכי המלחמה** (דרך חכמה' למהר"ל פחוביצר דרוש היסורין דף י ע"א טור א ד"ה שח בין תפילה לתפילה).

המקטרגים שנבראו מהעוונות נעשים צוררים לאדם ומזה באים לו כל הצרות וכל האויבים למטה (יצארי שלי' הפטרת בלק אות ה ד"ה תרום ידיך). **מזיקים אלו רודפים את האדם החוטא מבית ומחוץ והם מכשילים אותו, מפסידים אותו ומייסרים אותו שנאמר "וְתִמּוּגְנוּ בְיַד עֹנְוָנוּ"** (ישעיה סד, ו) **וכן שנאמר "שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל עַד ה' אֶלְהֵיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בְּעֹנֶךָ"** (הושע יד, ב) כלומר שאלו המכשולות והרעות שהשיגוך הן בעונך, ובעוון עצמו אתה נכשל ונרדף (דברים אחדים' להחיד"א דרוש א ד"ה ובוה נבא). **וכן נאמר על כך "חֲטָאִים תִּרְדָּף רָעָה"** (משלי יג, כא) (ישראל קדושים' לר' צדוק הכהן מלובלין דף כ ע"א טור א סוף ד"ה ותחילה דרש) **וגם נאמר "תִּלְשָׁרְךָ רָעָתְךָ"** (ירמיה ב, יט) (אלשיך הקדוש' פרשת תזריע פרק יב, יז ד"ה למה). **וכך כל חוליי ומכה הבאים על בני האדם הם מאותם מקטרגים שנוצרו בחטאים** (אלשיך הקדוש' פרשת תזריע פרק יב, יז ד"ה למה) **והם עצמם מריעים לאדם** (דגל מחנה אפרים' תחילת פרשת דברים ד"ה אלה הדברים), **לכן אמרו רבותינו "אין יסורין בלא עוין"** (ראה גמ' שבת דף נה ע"א בשם רבי אמר, 'קהלת רבה' ה, ד ד"ה אמר רבי מנא) **כי העוונות ממש הם אלו המייסרים את האדם** (דגל מחנה אפרים' פרשת שמיני ד"ה עוד ירמוז כי).

ועוד נאמר "אזי לְרַשֵׁעַ רַע כִּי גְמוּל לְדָוִד יַעֲשֶׂה לוֹ" (ישעיה ג, יא) "גְמוּל לְדָוִד" – הם אותם המזיקים אשר נבראו על ידי האדם הרשע, והם עושים בו נקמה וזה "יַעֲשֶׂה לוֹ" (יכסא דודי' להחיד"א דרוש ט לשבת תשובה דף לו ע"א ד"ה ואמרו פ"ק דכתובות). **אותם משחיתים מתלבשים בתוך עץ או אבן והאדם נכשל וניזוק בהם, והאדם סובר כי העץ או האבן הזיקו וטעות הוא במחשבתו, כי אינו יודע שבעוון עצמו הוא נכשל והעוון עצמו הוא המזיק** (קב הישרי' פרק יא ד"ה ועוד דבר אחד) ועל כך נאמר "יַעֲשֶׂה עֵגֶל וְנִתְתִּי מְכֻשׁוֹל לְפָנָיו" (יחזקאל ג, כ) שקנה המכשול בעונו (יחומת אנך' להחיד"א על ספר יחזקאל פרק יד ד"ה ובשוב זדיק מצדקו). וזה מה שנאמר "אֲנֹלֶת אֲדָם תְּסַלֵּף דְּרָכּוֹ וְעַל ה' יִזְעַף לְבָוִ" (משלי יט, א) כי האדם הולך בשטותו ומקלקל דרכו, ועל ידי עוונותיו בורא מקטרגים והם בעוכריו. אך הוא אינו נותן ליבו כי עוונותיו גרמו אלו, "וְעַל ה' יִזְעַף לְבָוִ" ומבקש שירחמהו (יחומת אנך' על משלי פרק יט ד"ה אולת אדם).

ביטול המלאכים המשחיתים הוא בתשובה וייסורים או באש הגהינום

אדם יכול לפשפש במעשיו על מה שחטא ולחזור בתשובה ועל ידי כן לשבור ולבטל את כל 'הקליפות' שנוצרו בעונו (דגל מחנה אפרים' פרשת שמיני ד"ה עוד ירמוז כי, עפ"י 'פתח עינים' להחיד"א חלק שני על מסכת שבועות דף יב ע"א) **וזה על ידי חזרה בתשובה שלימה** (מדבר קדמות' להחיד"א מערכת ת' אות לד). **וכן יכול האדם לבטלם בסיגופים וייסורים** (יתומר דבורה' להרמ"ק פרק ראשון בנושא 'השנית' – נושא עוף ד"ה והרי זה גדול) **ותעניות שמקבל על עצמו** (ומגן אבות' לר' מאיר ביקיאים פרק ב על המשנה 'הלל אומר אל תפרשו מהציבור' ד"ה ונלע"ד 'שכונת התנא הוא' בשם האר"י). **אם האדם לא ביטל בחייו את המשחיתים שנבראו בחטאיו ועוונותיו, הם באים לאחר מותו ומעידים על כל עוונותיו** (יחומת אנך' להחיד"א ספר ירמיה פרק יד ד"ה אם עונני ענו בנו, 'עמודיה שבעה' לר' בצלאל הדרשן עמוד הרביעי סימן כח-א' ד"ה והנה אותם המזיקין) **ב'בית הדין של מעלה', ואוי לאותה חרפה ואוי לאותה הבושה** (יעבודת ישראל' למגיד מקוונ"ץ על מסכת אבות פרק ה, ח). וזה מה שנאמר "עֲוֹנֵינוּ עֲנֵנוּ בְּנוֹ" (ירמיה יד, ז) כלומר ש"עווננו" בעצמם הם "ענונו בְּנוֹ" לעתיד לבוא להעיד עלינו על כל עוונותינו (יחומת אנך' ספר ירמיה פרק יד ד"ה אם עונני ענו בנו) (להרחבה בענין ביטול אותם מקטרגים על ידי התשובה והייסורים ראה מאמרנו לפרשת נצבים – 'מצות התשובה' וכן ראה מאמרנו לפרשת תולדות – 'מעלת היסורים').

אם האדם לא תיקן את מעשיו בעולם הזה ובכך ביטל את המקטרגים, אז אותם המקטרגים נעשים למעלה לבוש לנשמתו ומכניסים אותו לגהינום כדי שיתעכל שם החושך שבנשמתו. לכן אמרו רבותינו "כל העובר עבירה אחת בעולם הזה, מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין" (גמ' סוטה דף ג ע"ב) כלומר שהמקטרג שיצר בעונו מלביש ומלפף את הנשמה ומוליכה לגהינום. **וכנגד מקטרגים אלו אמרו שהנשמה לובשת 'לבושים צואים' בגהינום**. וכפי מנין עוונותיו של האדם כן מנין הלבושים שנעשים לו בגהינום **כי כל עוון ועוון נעשה לו לבוש בפני עצמו** (יקנה חכמה' למחר"ל פוחביצ' דרושי הערבות דף ו ע"ב טור ב ד"ה ולבאר זאת נקדים. ראה זוהר פרשת פנחס דף ריד ע"ב ד"ה מהכא אית). **וכאשר אדם פורע את חובו בגיהנום, מת המשחית ההוא** (יחסד לאברהם' לר' אברהם אולאי בסוף הספר השוקה ב נושא עוף, עפ"י יתומר דבורה' להרמ"ק פרק ראשון בנושא 'השנית' – נושא עוף ד"ה והרי זה גדול) **המלוּבש על הנשמה, על ידי הצתת חיצוניות הנשמה באש הגהינום**. לכן נאמר על הרשע לשון כפולה "בְּאֶמְרֵי לְרַשֵׁעַ מוֹת תָּמוּת" (יחזקאל ג, יח) מיתה אחת על שריפת פנימיותו באש הגהינום ומיתה שניה הוא על שריפת חיצוניותו כשמבעירים את המשחית אשר עליו (יקנה חכמה' דרושי הערבות דף ז ע"א טור ב ד"ה ובזה ית').

בזמן בית המקדש היה מצוה על האדם החוטא להביא קרבן על חטאתו להתוודות ולסמוך עליו בכל כוחו. **ועל ידי סמיכה זו היה בא כוח המשחית שיצר האדם בעונו בתוך הבעל חי הנשחט** (ילקוט דוד' פרשת ויקרא ד"ה 'ענין הקרבן' בשם הזוהר) **כי היו מתנתקים מהאדם החוטא כל 'המשחיתים' ו'החיצונים' שנבראו על ידו בעת עשיית החטא והם עברו אל הקרבן, וכך נעקר לגמרי בחינת הרע מהאדם החוטא והוא נשאר נקי**. ובזה היה נעשה לו כעין 'שעיר המשתלח לעזאזל' ביום הכפורים, שבו הכהן הגדול שהיה שליחם של כל ישראל, סמך בכל כוחו על השעיר (אור החיים הקדוש' ויקרא טו, ז) **ועל ידי כן העביר את כל מלאכי המשחית שנבראו מחטאי ישראל על ראש השעיר** (האלשיך הקדוש' פרשת ויקרא טו, כא על הפסוק 'וסמך אחרן את שתי ידיו') **בעל כורחם** (שפתי כהן על התורה' פרשת אחרי מות ד"ה ונתן אותם). ולאחר שהתקבצו כל הטומאות והזוהמות של עם ישראל ובאו על ראש השעיר המשתלח, היו מיד ממהרים לשולחו עם כל הרע שנשא עליו אל המדבר (אור החיים הקדוש' ויקרא טו, ז) **שנאמר "וְנִשָּׂא הַשְּׁעִיר עֲלָיו אֶת כָּל עֲוֹנֹתֵם אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה וְשָׁלַח אֶת הַשְּׁעִיר בְּמִדְבָּר"** (ויקרא טו, כב) (להרחבה בענין שעיר המשתלח ראה מאמרנו ליום הכפורים – 'שעיר המשתלח לעזאזל').

מיד אחרי שהאדם סמך בכל הכוח על קרבן החטאת והעביר אליו את 'החטאים' (האלשיך הקדוש' פרשת ויקרא ד"ה הועל כן בגלל), הוא היה צריך לשחוט את הקרבן קודם שיחזור הכוח הנשפע אל המלאך המשחית לכוחו הראשון על ידי איזה חרטה באדם. **ולאחר שהעלו את הקרבן על המזבח ירדה אש מן השמים, שכוחה גדול, כדי לשבר את כוח המשחית** (ילקוט דוד' פרשת ויקרא ד"ה 'ענין הקרבן לפי שקודם החטא' בשם הזוהר). **וכך אותו הקטגור שברא בעונו שהוא המשחית שהיה צריך להיות מזומן לו בגהינום, נשרף על העבירה ההיא ומתבטל בסוד תשובתו ושריפת איברי חטאתו או אשמתו** (יחסד לאברהם' מעין חמישי עין משפט נהר ז). **וכל זה היה דווקא כאשר חטא האדם בנפש וגוף בשוגג, אבל כשחטא בנפש וגוף במזיד היה נברא מלאך משחית שכוחו גדול ואז הקשר היה אמיץ וחזק כך שלא היה יכול להיקרע על ידי קרבנו** (ילקוט דוד' פרשת ויקרא ד"ה 'ענין הקרבן לפי שקודם החטא' בשם הזוהר). "הַשְּׂבִיבוּנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁבֹּבָה חַדְשׁ יְמֵינוּ כְּקִדְשׁ" (איכה ה, כא), אמן.

העלון גם לעילוי נשמת: יצחק בן רבקה ז"ל הרב יצחק שלמה בן שרה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: מאיר בן משה ז"ל, יונה בן שמואל ז"ל, ברטה בת מאיר ז"ל, חיים בן לייב ז"ל, מרים בת שמואל ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: שרה סילבי בת עזריה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: ציונה שושנה בת חנה כמון הי"ד אליהו בן גובקר הי"ד שרה ברחמי ושלום סג"ס רחא"א סלימה	העלון גם לעילוי נשמת: אהרן בן עזריה ז"ל ארלט עליה בת פורטון מסעודה ז"ל	העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון הנולדת משרה אשת דוד ז"ל מכ"ע א' שבט ה'תשס"ז ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן גיט ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.	העלון גם לעילוי נשמת: ליפאט שמעון בן עישא הי"ד ברטה בת סבי"חה הי"ד	העלון גם ליפאטו השליחה של יהודית בת ורדה רוזיטה וכל משפחתה רפאל בן יפה וישראל חי הי"ד	העלון גם להחלפת השליחה של יהודית בת ורדה רוזיטה וכל משפחתה ניתן להקדיש את העלון לרפואה או לעילוי נשמת בטל' 052-7675933. וכן ניתן לשלוח הערות/הארות ולקבל את העלון במייל tora.haim@gmail.com